

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: *Sebetvorba v Nietzscheho Ecce homo*

Autor práce: Bc. Vítězslav Mára

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Chavalka, Ph.D.

Antropologická studia, FHS UK 2022

Tento posudek je v zásadě dovětkem širšího posouzení práce, jež byla poprvé odevzdána v roce 2021, avšak k obhajobě nedošlo. Kolega V. Mára svoji práci vzhledem k posudkům, které měl k dispozici, doplnil a v určité míře přepracoval. Původní posudek připojuji zde níže, je myslím v některých významných bodech stále platný.

Kolega Mára některé body nesporně vypořádal, práce působí solidněji i na typografické úrovni. Neodpustím si však apelovat na to, aby napříště nepoužíval kurzívu pro citace! Základním pravidlem typografie odborného textu je používat co nejméně grafických prvků. Proto bývá zvykem vyhýbat se i tučnému písmu.

Práce v nové verzi se od verze staré liší poměrně málo, respektive nejsem schopen vidět radikální proměnu. Přibyly stránka úvodu, lépe a v zásadě nově je formulován závěr. Především nový závěr práci pomáhá a jeho poslední věta přináší téma, okolo kterého bych nejraději viděl práci formulovanou: „téma odpovědnosti ve vztahu autora a čtenáře.“ (51) Závěr svým jasným určením výsledků práce (především identifikace prostředků, jež umožňují sebetvorbu/transformaci čtenáře) konečně naplňuje svůj účel.

V ostatním textu si nejsem sám jistý, jak dalece se doopravdy odlišuje, a mám tedy za to, že moje stanovisko k obhajobě se moc nemění. Případně rád na několika příkladech u obhajoby uslyším autora předvést, jak práci vylepšil.

Myslím, že je škoda, že práce i s tímto oddechovým časem sotva naplňuje rozsah, je prostě trochu příliš lapidární.

Práci stále jistě k obhajobě doporučuji, hodnocení prozatím ponechávám navržené stejně (**velmi dobře**), avšak v případě vynikající obhajoby se nebráním lepšímu výsledku.

V Praze 27. ledna 2022

Jakub Marek, Ph.D.

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: *Sebetvorba v Nietzscheho Ecce homo*

Autor práce: Bc. Vítězslav Mára

Vedoucí práce: Mgr. Jakub Chavalka, Ph.D.

Antropologická studia, FHS UK 2021

Diplomová práce kolegy Vítězslava Máry je věnována klasickému problému díla F. Nietzsche: sebetvorbě. Konkrétněji charakterizuje autor svůj záměr jako „zachycení určitých vzorců lidské sebetvorby, které se v Nietzscheho případě ukázaly jako vysoce plodné.“ [1] Posud nejde o téma neobvyklé, dosud nezpracované, ale tím, co tuto konkrétní diplomovou práci v pozitivním smyslu vymezuje, propůjčuje jí specifickou perspektivu a zároveň i odbornou legitimitu, je jasné vymezení filosoficko-antropologické. Zde, dosud v pozitivním tónu, než přejdu k námitkám, velmi oceňuji pasáž, kde autor výtečným způsobem vymezuje metodologii své práce, poukazuje k záměru filosoficko-antropologické analýzy ve smyslu zkoumání autorského sdělení a implicitního ideálního či modelového čtenáře.

Moje druhá věcná poznámka již bude ambivalentnější: kolega Mára si uvědomuje paradoxnost a problematičnost odhalení Nietzscheova nároku na produktivní čtení, na čtení, které vlastně obnáší transformaci čtenáře. Paradoxnost tohoto nároku totiž klade nárok na autora referující či interpretující práce o tomto textu: sám Vítězslav Mára se musí vypořádat s tím, že je poměřován vlastní produktivitou a schopností dostávat tomuto nároku. Na jedné straně považují schopnost V. Máry takový nárok reflektovat a rozvíjet za pozitivní stránku práce. Jde o vědomí, že zde se musí psát produktivně a potud je třeba být vtahován do sféry pathosu vyjádření, které překračuje „theoria“ a stává se „praxis“. Na straně druhé je právě pathos problémem práce. Pathos a určité vyznavačství je v práci příliš silné. Rozumějme: cenou, již musí autor platit za to, že přistoupí na Nietzscheovu hru na produktivní čtenářství, často bývá ztráta odstupu. A možná je potřeba zvládat takové produktivní čtenářství právě tak, aby čtenář autorovi (FN) nepropadl. Vždyť taková je pointa závěru první knihy *Zarathustry*.

Problém, o kterém mluvím, je velice složitý a sám jsem s ním poměrně náročně zápasil. Co postrádám v práci V. Máry, je jasná reflexe na roli „pouhého“ interpreta, na možnost čtení, které právě *není* tímto následovnictvím.

Důsledky pathosu, který práci ovládá, jsou především následující:

Meandrovitý výklad; jasnější a vhodně rozvržená („akademická“) strukturace práce; velice odbytý je závěr; velkým problémem je samozřejmě jazyk, autor jednoduše postrádá vlastní slovník a hlas, nýbrž mluví v Nietzscheově bombastických a někdy až směšných superlativách (směšných, pokud právě nemají to svérázné oprávnění, které jim Nietzsche sám dokáže propůjčit), např. „Kdo jediný je schopen skutečně říci „amen“ celku jsoucna a označit svět jako „dobrý“?“ [41]

Další věcné otázky:

Kromě odvratu „od“ se mohu ptát, zda je jasné, „k čemu“ se má obracet čtenář [ad s. 22].

Typicky pojednání těla je velmi reduktivní: zaměřuje se jen na motiv vykořenění atomismu duše. [28]

Zaujala a zároveň zmátla mě narážka: „Přesazení „zpět člověka do přírody“ umožní revizi „druhé přírody“.“ [29]) K tomu patří i poznámka pod čarou, jež odkazuje k §188 JGB. Kde se tu vzala druhá příroda?

Práce značně trpí na formální nedostatky:

Vypadl nadpis 2. kapitoly; chybí tituly v literatuře; tak tak odpovídá rozsahem standardní diplomové práce; nekonzistentní odkazování, kdy chybí citovaný překlad; typografie je (opět myslím v návaznosti na nietzscheovské zvyklosti) velmi chaotická, užívá se kurzíva, vytučnění, podtržení, atp. Naopak bych ocenil psaní titulů děl v kurzívě. Druhá kapitola končí závěrem či shrnutím (jež však není opravdovým shrnutím, ale dalším krokem analýzy), zatímco ostatní kapitoly takto nejsou koncipovány. Text je prostě zjevně psán na poslední chvíli a je to škoda.

Souhrnné hodnocení práce:

Text je nevyrovnaný, nedotažený a nedomyšlený, což je velká škoda, protože jsem přesvědčen, že autor sám je nadán schopností velice kompetentní filosofické analýzy. Práce je celkově dokladem porozumění zvolenému tématu a autorovi, ale bez naplnění těch kritických nároků, jež by po mém soudu práci kvalifikovaly jako vynikající.

Vzhledem k tomu, že je práce dokladem nesmírně obtížného promýšlení témat, ale současně dokladem nezcela zvládnuté analýzy, navrhuji práci hodnotit jako **velmi dobrou** a nesporně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 18. 9. 2021

Jakub Marek, Ph.D.